

Discussieochtend cluster Finance & Accounting over belang 'bildung'

Op dinsdag 28 januari 2014 vond de studiedag plaats voor docenten en medewerkers van het cluster Finance & Accounting van de Hogeschool van Amsterdam, mede georganiseerd door het lectoraat Corporate Governance & Leadership. De ochtend stond in het teken van beroepsvorming, bildung en de professional in Finance & Accounting. Zowel de Autoriteit Financiële Markten (AFM) als De Nederlandsche Bank (DNB) waren aanwezig en hielden een verhaal over gedrag en cultuur in financieel toezicht. Na deze presentaties gingen alle aanwezigen in workshopvorm aan de slag met de materie. Als afsluiter werd het visiedocument 'Bildung en de professional in Finance & Accounting' overhandigd aan rector Huib de Jong.

Gedrag en cultuur in financieel toezicht

Nadat Ed Toussaint - gastheer van de dag en tevens opleidingsmanager binnen het cluster – de dag opende gaf hij het woord aan de heer Van Dijk, senior beleidsadviseur bij de AFM. De AFM houdt toezicht op de financiële markten op gebied van sparen, beleggen, verzekeren en lenen. Hun doel is hierbij dat de consument, het bedrijfsleven en de overheid vertrouwen hebben in de financiële markten en dat zij op een duidelijke en eerlijke manier werken. Een belangrijk (nieuw) element daarin is gedragstoezicht en -verandering. De AFM heeft de afgelopen tijd gemerkt dat het aanscherpen van regels en wetgeving vrij weinig effect heeft op de sector en dat het tijd is voor een cultuuromslag. Zij zien taak als toezichthouder veranderen in 'gedragsbeïnvloeder'. Helemaal naar aanleiding van de negatieve berichtgeving over o.a. de crisis en de woekerpolissen en de groeiende afstand tussen de consument en de financiële dienstverleners. Het [Southpark filmpje](#) dat de heer Van Dijk laat zien spreekt voor zich. Tijdens de discussieochtend betoogde Danny van Dijk dat het belang van de klant (weer) centraal moet komen te staan; niet verkopen wat de klant wil, maar wat de klant zou moeten willen. Hij gaf aan dat er werk aan de winkel is gericht op een psychologische benadering. Geen (extra) regels, maar gedragsverandering. Echter merkte hij op dat er nog weinig ruimte is voor ethiek en leiderschap binnen de financiële sector, daar ligt volgens hem een rol voor het onderwijs weggelegd.

Dagvoorzitter Ed Toussaint en de heer Van Dijk (senior beleidsadviseur, AFM)

‘Aansprekend op gedrag’

Naast de toezichthoudende rol van de AFM houdt ook DNB toezicht op de financiële markten. Echter zijn zij meer verantwoordelijke voor het prudentiële toezicht. Zij controleren o.a. of financiële ondernemingen hun financiële verplichtingen nakomen. Daarover sprak de heer Wijnands. Ook de heer Wijnands betoogde dat het financiële toezicht verandert omdat de wereld verandert. Globalisering, deregulering, liberalisering en de financiële crisis werken hier aan mee. Bij de DNB komt er daarom steeds meer aandacht voor risicofactoren als bedrijfsmodellen, strategie, maar juist ook voor gedrag en cultuur. De heer Wijnands vertelde over een onderzoek uitgevoerd door de DNB die de geschiktheid en betrouwbaarheid van bestuurders in de financiële sector toetst. ; geschiktheid bestaat uit kennis, vaardigheden en professioneel gedrag. De toets wordt zowel op individueel niveau uitgevoerd en in een collectief kader. De uitslagen van de toets hebben ook een aantal ontslagen ten gevolge gehad. Deze toets is een voorbeeld van een omschakeling naar toezicht op gedrag en cultuur in de financiële sector.

De heer Wijnands van de Nederlandsche Bank aan het woord

Samenspel praktijk, onderwijs en lectoraat

Na de twee interessante presentaties van de AFM en DNB was het de beurt aan Frank Jan de Graaf, lector Corporate Governance & Leadership. Aan hem was de taak om een verbinding te leggen tussen de praktijk, het onderwijs en het lectoraat waarin onderzoek een grote rol speelt. Hij liet zien aan de hand van SNS hoe belangrijk het is goede afwegingen te maken binnen Finance & Accounting en dat hierbij ethiek, leiderschap en maatschappelijke oriëntatie cruciaal zijn. Ook stelde hij dat studenten in staat moeten zijn genuanceerd te oordelen over wat er mis is gegaan bij SNS. Ze moeten niet stappen in de valkuil alles te wijten aan de ‘foute bankier’. Het is goed te begrijpen dat bestuurders zich lang verzetten tegen rigoureuze afwaarderingen.

Workshops

Na een korte koffiepauze was het tijd voor drie verschillende workshops, met als rode draad: wat geef ik studenten mee en waar zie ik nog mogelijkheden voor verbetering?

Workshop één 'Onderzoek in het curriculum'

Deze workshop werd gegeven door Hafid Ballafkih en Gert de Jong. In de workshop stonden twee vragen centraal: 'waar kan onderzoek doen een plaats krijgen in mijn vak?' en 'welke aanpassingen aan het curriculum zijn nodig om studenten voor te bereiden op het zelfstandig uitvoeren van een praktijkgericht onderzoek?' De deelnemers werden gevraagd hun visie op die vragen te geven na twee inleidingen van de beide workshopleiders. Terwijl de deelnemers hun visie gaven, werden de andere deelnemers uitgenodigd op te schrijven wat hen inspireerde of welke goede ideeën ze opdeden uit die bijdrage van hun collega's. Na afloop werden al die ideeën verzameld. Een korte bloemlezing uit de aangereikte ideeën: meer van studenten kunnen en mogen verwachten; docenten discussiëren onderling te weinig; koppeling tussen vakken maken; meer argumentatieleer in de opleiding. Alle aanwezige docenten hadden een idee over hoe onderzoek (onderzoekshouding) in het onderwijs integreren. Aan het eind van de workshop legden alle deelnemers onderling contacten om ideeën en suggesties verder onderling uit te wisselen en uit te werken.

Workshopgroep 'Onderzoek in het curriculum'

Workshop twee 'Ethiek in het curriculum'

Deze workshop werd gegeven door Rachel van Velzen en Hans Krabbe. Het doel van de workshop was het met elkaar delen van werkelijke en gewenste ervaringen met ethiek in het onderwijs. Ook in deze workshop stonden twee vragen centraal 'Wat doe ik en wat doen mijn collega's aan ethiek in ons onderwijs?' en 'wat willen ik en mijn collega's nog verder eraan doen?'. Door de deelnemers is in groepjes gediscussieerd over bovenstaand. Een greep uit de antwoorden: docenten debatteren met studenten over stellingen en zij vragen hun studenten naar hun standpunten uit de praktijk. Verder speelt ethiek een belangrijke rol in de sportlessen en komt het volgens hen aan bod tijdens de persoonlijke ontwikkeling lessen. Een groep deelnemers gaf twee tips van films mee over ethiek in de financiële sector, namelijk 'Margin Call' en 'Wolf of Wallstreet'.

Workshop drie 'professionele ontwikkeling & vakmanschap'

Deze workshop werd gegeven door Kirsten Stam en Willem Landman. De centrale vragen tijdens de workshop: 'aan welke eisen moet een professional in het financieel/economische onderwijs voldoen?' en 'hoe kan de HvA als organisatie deze vereiste professionaliteit beter ondersteunen?'. Tijdens de

workshop is gesproken over het feit dat er naast vakkennis ook andere zaken van belang zijn voor een docent om kundig te zijn. Zo is het van belang om tijd en aandacht te besteden aan het meenemen van praktijkcases in de lessen om zo de studenten een kritischere houding aan te laten meten. Ze moeten leren nadenken en concluderen over feitelijke informatie. De deelnemers argumenteren dat de rol van de professional in het financieel/economisch vakgebied is veranderd. Het lijkt erop dat door de aanscherping van eisen aan de professional in het vakgebied, het voor een onderwijsinstelling als de HvA belangrijk is om de studenten meer en meer te leren verantwoordelijkheid te nemen. Zij zullen in de toekomst vaker geconfronteerd worden met ethische dilemma's en moeten daarin verantwoordelijkheid kunnen nemen voor beslissingen. Ook is het van belang studenten kennis te laten nemen van de verschillende rollen die ze als professional kunnen bekleden (adviseur, specialist, beslissingsbevoegd) om ze in te laten zien dat het gewenste gedrag afhankelijk is van de rol die je hebt in een organisatie. Verder werd het belangrijk bevonden om vertrouwen te creëren in de klas, o.a. door positiviteit te stimuleren. Niet aangeven wat de studenten niet mogen doen (eten in de les, telefoon, praten), maar aangeven wat ze juist moeten doen (kritische houding, vragen stellen etc.).

Rector Huib onderstreept belangrijkheid visiedocument Bildung

Na de workshop was het tijd voor de publicatie van het visiedocument '[Bildung en de professional in Finance & Accounting](#)', geschreven door docenten Judith Zielstra, Gert de Jong, Hans Krabbe en lector Frank Jan de Graaf. Frank Jan de Graaf overhandigde het eerste exemplaar aan rector Huib de Jong. Huib de Jong onderstreepte op dat moment de belangrijkheid van het boekje voor ons als domein en hogeschool. Hij betoogde dat de opleider de onderzoekende en op transparantiegericht houding van de professional moet voordoen en moet stimuleren bij de studenten. Al eerder kwam Huib de Jong in aanraking met het begrip bildung, hij schreef hier zelf ook over in het boek '*En denken! Bildung voor leraren*'. Hij geeft aan dat het laatste decennia vooral gericht was op het 'doen' en 'handelen', maar dat de essentie ligt bij 'kennis' en 'denken'.

Rector Huib de Jong met visiedocument 'Bildung en de professional in Finance & Accounting'